Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. CII. No. 136. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, JULY 20, 1995. CENTS 75 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК ЧЕТВЕР, 20-го ЛИПНЯ 1995 р. Ч. 136. РІК CII.

СПОВНИЛОСЯ П'ЯТЬ РОКІВ ДЕКЛЯРАЦІЇ ПРО ДЕРЖАВНИЙ СУВЕРЕНІТЕТ УКРАЇНИ

Київ (УНІАР). — У неділю. 16-го липня, сповнилося п'ять років з того дня, як 16-го липня 1990 року, виконуючи волю народу, Верховна Рада схвалила Декларацію про державний суверенітет України, визначивши її майбутнє і статус у світі. Правильність і незмінність цього історичного вибору підтвердив весь український народ на всеукраїнському референдумі 1-го грудня 1991 року, остаточно вирішивши питання державної незалежности України.

Наприкінці третьої сесії Верховної Ради України, депутати затвердили текст звернення до народу у зв'язку з п'ятою річницею ухвалення Декларації про державний суверенітет України.

Верховна Рада запевнює народ, що основні засади державного устрою України, проголошені у Декларації, не підлягають переглядові. "Ми маємо всіляко оберігати і відстоювати головну засаду побудови нашої держави — народовладдя. Ми маємо ще багато зробити для остаточного втілення в державне життя принципу розподілу влади, принципу, який має дати ґарантію від узурпації влади".

В документі наголошується на необхідності створення міцної економіки, побудованої на рівності усіх форм власности, послідовно відстоювати територіяльну цілісність і недоторканість кордонів України.

Верховна Рада України підтвердила свою рішучість і далі робити все можливе для втілення декларації про державний суверенітет у дійсне життя й закликала всіх громадян країни зробити гідний внесок у вирішення цього історичного завдання.

ЗМОП ПОБИВАЄ УЧАСНИКІВ ПОХОРОНУ

Київ (ПСУ, П. Дорожинський). — Кілька днів половини місяця липня Київ стояв під звуками смутку і жалоби. Два дні підряд Київ відпроваджував на вічний спочинок дві великі постаті.

В понеділок, 17-го липня, людину, яка закарбувала своє ім'я в літературі — письменника Олеся Гончара, похороні відправи якому проходили на державному рівні і з великими почестями. Останній уклін віддали О. Гончареві Президент Леонід Кучма, голова Верховної Ради Олександер Мороз, прем'єр-міністер Уряду Євген Марчук та інші державні особи. Серед тих, які прийшли схилити голову та зложити китицю квітів — колишній президент УНР в екзилі і голова Проводу ОУН Микола Плав'юк.

У вівторок, 18-го липня, Українська Православна Церква Київського Патріярхату, а з нею всі вірні та громада прощали в останню дорогу Патріярха Володимира, який несподівано відійшов із цього світу в п'ятницю, 14-го липня ц. р.

Біля 20 архиєпископів і єпископів та 90 священиків і дияконів на чолі з митрополитом Філяретом відправили по покійному Патріярхові заупокійну Службу Божу в соборі св. Володимира. Прощальне слово виголосив Митрополит Філярет та представник УАПЦ ЗСА Архиєпископ Паїсій. Серед приявних в соборі був голова Проводу ОУН М. Плав'юк, який в асисті Павла Дорожинського, зложив біля домовини вінок з живих квітів від ПУН і ОУН.

На жалібних відправах в соборі були також приявні: колишній президент Леонід Кравчук, голова Руху Вячеслав Чорновіл, генерал В. Мулява, Левко Лук'яненко та інші.

Після церковних відправ зформувався жалібний кількатисячний похід, на чолі якого виділи хоругви, прапори, вінки, квіти та домовина, яку несли священики. За домовиною йшла вся ієрархія.

Похід вирушив з собору по бульварі Т. Шевченка до вул. Володимирської. Тут дорогу жалібній колоні перегородили загони ЗМОПУ (Загони міліції особливого призначення). Почалася несподівана бійка і крик. Змопівці, які були в шоломах і щитах та з гумовими кийками, почали бити мирних учасників походу та застосовувати отруйно-паралітичний ґаз. Ще не з'ясовано точно як до цього насправді дійшло. Фактично побито деяких учасників жалібного походу. Колона почала розхитуватися на боки. В одному моменті навіть було враження, що відкрита домовина з тілом Патріярха перевернеться на дорогу.

Раптом загін ЗМОП почав відступати на боки, роблячи місце ідучій колоні. Дійшовши до воріт св. Софії, учасники жалібного походу опинилися перед закритими брамами. Були деякі голоси, щоб почати копати могилу перед воротами собору.

Як телефонічно інформують, спецслужби, які укривалися за закритими воротами всередині св. Софії, прорвалися несподівано назовні до площі, де знаходилися учасники похоронних заходів, і з уже викопаної могили викинули тіло Патріярха, а з учасниками похоронних обрядів брутально розправилися й багатьох важко побили.

Українські вояки в Боснії загрожені

Сараєво, Боснія та Герцеґовіна. — З упадком Сребрениці та наступу військ боснійських сербів на Зепу, український батальйон миротворних військ Організації Об'єднаних Націй знайшовся у незавидному становищі тільки через неефективність ООН у цьому боснійському конфлікті. На самому початку офензиви боснійських сербів на Зепу, де службу від мироносних військ ООН несуть 79 вояків українського батальйону, боснійські серби попередили, що коли з'являться літаки НАТО вони уб'ють вісім вояків, яких полонили, а крім того будуть спрямовувати свій вогонь виключно на позиції мироносних охоронців.

До погроз боснійських сербів вже всі звикли, але тут вперше з погрозою вийшло командування військ боснійського уряду, перестерігаючи, що коли не пришлють літаків НАТО для оборони в Зепи то вони уживатимуть українських вояків як людську заслону перед наступом боснійських сербів. Офіційні чинники кажуть, що мабуть літаків НАТО таки не висилатимуть, а це тільки збільшує небезпеку для українських вояків. Речник ООН Александер Іванко підкреслив, що це перший в його пам'яті випадок де обидві воюючі сторони загрозили частині мироносних військ ООН у той самий час. Інший, що не бажав бути названим, додав — "Українці мають вибір або бути вжитими як за-слона проти наступу боснійсь-ких сербів або загинути".

НЕОДНОЗГІДНІСТЬ КОМПЛІКУЄ БОСНІЙСЬКИЙ КОНФЛІКТ

Брюссель.— Европейські та американські офіційні чинники твердять, що роз'єднаність союзників є основною перешкодою до знайдення відповідної розв'язки для будь-якого вирішення боснійської проблеми. А військові та дипломатичні консультації в цій справі, що проходять у столиці Бельгії від минулого тижня, коли то французький президент Жак Шірак запропонував більш рішучі дії для розв'язки оборони „зон безпеки", один із французів назвав цілковитою невдачею. Крім того Ж. Шірак погрозив, що відтягне увесь французький військовий контингент із 3,900 мироносних вояків, якщо союзники його не підтримають, а Конґрес ЗСА уневажнить міжнародне ембарґо зброї проти Боснії, що дало б можливість мусулманським військам краще оборонятися.

Міністри закордонних справ Англії та Европейської спільноти ясно сказали Франції, що не є зацікавлені воювати проти сербів за Зепу чи Ґоражде. Найбільше проти пропозиції Франції виступає Англія, котра уважає, що це зовсім не практично намагатися посилювати існуючі ґарнізони мироносних військ Організації Об'єднаних Націй та наражувати їх у той спосіб на небезпеку. Такої думки є також Росія, бо її міністер закордонних справ Андрей Козирєв уважає, що уживати мироносні війська ООН для збройних дій розминається з ціллю їхньої місії. Америка в цьому випадку не є рішена, як їй бути, а незгідність між Англією та Францією також не є допоміжним чинником.

ВНЕСЕНО ЗМІНИ ДО ЗАКОНУ ПРО ДЕРЖАВНИЙ БУДЖЕТ

Київ(УНІАР). — У четвер, 13-го липня, на сесії Верховної Ради України депутати обговорили проєкт закону про державний бюджет на 1995 рік і внесли деякі зміни.

Статтю 1 схвалено у такій редакції: "Затвердити державний бюджет України на 1995 рік з урахуванням підсумків його виконання за перший квартал 1995 року за доходами в сумі 1 квадрильйон 486 трильйонів 314 більйонів 953 мільйона 500,000 карбованців, і за видатками 1 квадрильйон 850 трильйонів 379 більйонів 093 мільйона 400,000 карбованців". Таким чином, гранична межа дефіциту бюджету залишається незмінною — 7.3 відсотка.

Внесено також зміни та уточнення до постанови Верховної Ради про введення в дію закону України про державний бюджет на 1995 рік. У пункті 4 цієї постанови тепер сказано, що "ставки розміру податків, зборів та інших обов'язкових платежів, а також адміністративних штрафів нараховуються у співвідношенні до розміру неоподатковуваного мінімуму доходів громадян за місяць, а не у співвідношені з мінімальною заробітньою платнею, яка ще й досі становить усього 60,000 карбованців. Неоподатковуваний мінімум доходів на місяць — 1 мільйон 700,000 карбованців.

ЗБОРИ 496-ГО ВІДДІЛУ УНС

Рентон, Вай. — Подається до відома мешканців м. Сієтл та округи, що тут 5-го серпня о год. 1-ій по полудні в Ukrainian Assembly of God, 221 Hardie Ave., N. W. Renton, WA відбудуться Звичайні загальні збори 496-го Відділу УНС ім. Т. Шевченка. Після зборів — концерт, обід та несподіванки. Запрошується членів Відділу та усіх зацікавлених. За інформаціями слід звертатися до Михайла Кіґічака (206) 463-3877, або Мирона Пилип'яка (206) 271-2190.

Помер А. Шумейко

Ню Йорк. — Тут у вівторок, 18-го липня, помер відомий широко в українській громаді Антін Шумейко.

Народжений 27-го листопада 1911 року в Бірках Великих в Україні приїхав до ЗСА із першою хвилею іміґрації. Постійно активний в українській громаді, А. Шумейко був довший час радним Головного Уряду Українського Народного Союзу. Одружений із Вірою Ковбаснюк-Шумейко, він допомагав їй активно у веденні подорожного бюра в Ню Йорку.

А. Шумейко був братом Степана, першого і довголітнього редактора „Українського Тижневика".

Парастас за покійного відправиться у четвер, 20-го липня, о год. 7-ій вечора в похоронному заведенні Андрет, 353 Друга аве., а похорон в п'ятницю, 21-го липня в год. 9:30 ранку в церкві св. Юра в Ню Йорку, а опісля на український православний цвинтар св. Андрія в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Вийде друком історія збройних сил

Джерзі Сити, Н. Дж. (О. Кузьмович). — Недавно наш щоденник помістив заклик Головної управи ОбВУА допомогти у виданні двотомової історичної праці п. з. „За волю України — українські збройні сили XX століття", а ось саме численні представники ОбВУА в особах голови Осипа Труша, секретаря Олександра Білевича і членів Костя Гречака, Ореста Лисинецького, Осипа Левицького, Володимира Шпирка і Миколи Турецького завітали до редакції разом із проф. Володимиром Уляничем з Києва, що є автором цієї праці.

Представники Управи ОбВУА і проф. В. Улянич (перший справа) в редакції „Свободи".

В. Улянич — презентує в редакції перший том об'ємистої праці, що вже готовий до друку, та заповідає, що другий том п. з. „За волю України — українські збройні сили XX століття 1939–1954 років" вже також готовий, чекає своєї черги. В. Улянич є професором катедри історії України Київського Політехнічного Інституту, автором багатьох історичних праць, але ця, яка готується до друку є незвичайно важлива, бо має на цілі заповнити „білі плями", що досі існували в нашій історії, і повинна стати загальним підручником для всіх членів сьогоднішніх збройних сил України.

Як інформують активні члени Управи ОбВУА, вони вже подбали про це, що в Україні перевидано і доповнено „Історію українського стрілецтва", автором якої є д-р Степан Ріпецький, саме їхніми фондами тиражем 10,000 примірників, з призначенням для всіх військових шкіл України. Тепер з такою самою ціллю стараються вони про видання історії українських збройних сил аж до 1954 року. Вони надіються, що допоможуть їм у цьому організації та поодинокі люди з діяспори, бо здається в нікого немає сумніву як важливе є таке видання для потреб і вимог сучасної освітньої ситуації в Україні.

(Закінчення на стор. 3)

ВІДЗНАЧЕННЯ 4-ОЇ РІЧНИЦІ САМОСТІЙНОСТИ УКРАЇНИ

Ню Йорк. — Український Конґресовий Комітет Америки та Українська Американська Координаційна Рада при співпраці Народного Дому в Ню Йорку влаштовують в навечір'я 4-ої річниці проголошення самостійности України святковий обід, на якому головним промовцем буде амбасадор України до ООН Анатолій Зленко. Обід відбудеться у середу, 23-го серпня, в залі УНДому, 140 Друга аве. в Ню Йорку. Початок о год. 6:30 вечора. Точніші інформації будуть поміщені у пресі після 1-го серпня.

В Україні

(З інформацій УНІАР)

Завершилися українсько-румунські переговори

КИЇВ.— У Міністерстві Закордонних Справ України відбулися дводенні переговори між делеґаціями України і Румунії. Державний секретар Міністерства закордонних справ Румунії Марчел Діну відносини між Україною і Румунією охарактеризував як дуже добрі, без протиріч і територіяльних претенсій, "проте є деякі розбіжності у деяких формулюваннях". Сторони обговорили питання широкомаштабного двостороннього договору. "Україна сьогодні є важливим партнером для Румунії, — зазначив М. Діну.— Я б не сказав, що між нами є проблеми, але є деяка спадщина, через яку треба переступити, бо за неї ви не несете ніякої вини. Нашу спадщину ми розглядаємо в сучасному загальноевропейському контексті. Як і ви, ми є стороною Гельсінкського заключного акту, який встановив правила поведінки в Европі. У цьому широкому аспекті ми підходимо до відносин з Україною з переконанням, що через цю спадщину можна переступити. Краще нам дивитися вперед— у майбутнє, щоб поліпшити наші відносини, ніж весь час повертатися до минулого". Переговори між делеґаціями тривають уже півроку з метою створення умов для зустрічі президентів двох країн та підписання двостороннього політичного договору. І хоча Діну сказав, що "Румунія абсолютно суворо дотримується принципу непорушности кордонів", встановлених після Другої світової війни, він однак відмовився підтвердити територіяльну приналежність Україні острова Зміїний, пославшись на те, що Україна застосовує совєтську практику підписання угод, коли домінує принцип великої країни: "моє—моє і твоє—моє".

Епідемія холери поширюєтьса на Херсонщину

МИКОЛАЇВ.— В області вже 229 осіб захворіли на холеру, померло три особи, у важкому стані 23 особи. 182 особи закінчили лікування. У Херсоні чотири особи захворіли і виявлено сім носіїв холерного вібріону.

О.Мороз зустрівся з французьким сенатором

КИЇВ. — Голова Верховної Ради України О. Мороз зустрівся з керівником парляментарної групи зв'язків з Україною французького сенату Ф. Лєсеном. О. Мороз висловив здивування, що договір про взаєморозуміння і співробітництво між Україною і Францією, підписаний ще три роки тому, досі не ратифікований французьким парляментом. Сенатор Франції запевнив, що до кінця року договір буде ратифікований і додав, що дружні відносини між Україною і Францією існують ще з часів королеви Анни. Ф. Лєсен висловив задоволення відкриттям у Києві Французького культурного центру і від імени сенату запросив О. Мороза відвідати Францію у зручний для нього час. У зустрічі взяв участь депутат Ю. Буздуган, який очолює у Верховній Раді групу з міжпарляметських зв'язків України і Франції.

Побили демонстрантів

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ.— Біля Хмельницької АЕС відбувся "Міжнародний по-хід за без'ядерний світ", у якому взяли участь понад 100 представників із 12-ти країн світу. Акцію проведено у зв'язку з тим, що на Хмельницькій АЕС незабаром має розпочати працю ядерний реактор. Правоохоронні органи, кваліфікуючи пікети як порушення закону, затримали п'ятьох чужоземців, одного з них побито. На вимогу громадян затриманих звільнено. Але через дві години міліціянти, з ужиттям сили, затримали американського спостерігача за дотриманням прав людини Дж. Сполжінґа і побили двох інших американців, які намагалися мирним шляхом протистояти насильству. Затримано також українських громадян, членів екологічних організацій.

В АМЕРИЦІ

ДОСІ ДЕМОКРАТИ ТУРБУВАЛИСЯ республіканцями та їхніми плянами оновлення визначеними у „Контракті з Америкою", але з наближенням президентських виборів у 1996 році починають появлятися на шляху демократів непередбачені перепони. Такою несподіванкою для демократів є їхній таки ж однопартієць, муринський проповідник Дж. Джексон. Останнім часом він намагається переконати багатьох, що він є людиною позапартійною, бо його метою є боротьба за справедливість для робітників і незаможних, все це після того як ще досить недавно нахвалявся, що саме він є найбільшим промотором Демократичної партії та завдяки його посередництву Б. Клінтон здобув Білий Дім у 1992 році. Справа в тому, що Дж. Джексон задумується над тим чи не кандидивати б йому на президента ЗСА.

У ПОНЕДІЛОК, 17-ГО ЛИПНЯ, до Білого Дому повернувся колишній президент Джордж Буш з дружиною Барбарою, щоб бути на окремому церемоніялі відкриття їхніх офіційних портретів. З ентузіязмом вітали зібрані у „Східній кімнаті" колишнього Президента з дружиною, а серед них колишні члени його кабінету та віцепрезидент Дан Квейл з дружиною Мерілин. Про відображення себе на полотні президент Джордж Буш висловився прихильно, стверджуючи, що „портрет є таки дуже добрим". Портрет 41-го Президента ЗСА висітиме напроти входу до „Східньої кімнати" у великому фойє навпростець від портрету президента Френкліна Рузвелта. Виконавцем обидвох портретів є мистець Герберт Ейбрамс з Воррен, Конн.

У РАННІХ 50 РОКАХ ПОНАД 90 американських підприємств виробляли телевізійні апарати. Сьогодні останнє американської власности виробництво Зініт електронікс вирішило закінчити свою боротьбу за самостійне існування та погодилось продати контролюючу більшість акцій південнокорейському індустріяльному концернові. Південнокорейське підприємство ЛҐ електронікс, що свої вироби продає під маркою Голд стар є тією саме фірмою, що стала співвласником. Зініт, з осідком у Ґленвю недалеко від Чикаґо, було основане 1918 року.

У СВІТІ

УРЯД ПРЕЗИДЕНТА БИЛЛА КЛІНТОНА має в пляні закінчити існуючу довготривалу політику ЗСА щодо Куби та дозволити американським засобам масової інформації відкривати свої бюра в Кубі. Офіційні чинники повідомляють, що після кількамісячних дискусій та обговорень цієї справи доходять до кінця її вирішення. Таке рішення очевидно означатиме, що Куба також могтиме відкрити своє бюро в ЗСА. Згідно з повідомленням цю акцію підтримують такі американські особистості як сенатор демократ з Фльориди Боб Ґрем і сенатор республіканець з Північної Каролайни Джессі Гелмс, які є сильними противниками комуністичного уряду Фіделя Кастра. В іншому випадку дехто міг би цей крок інтерпретувати як намагання ЗСА поліпшити стосунки з Кубою.

ВАЖНЕ ДЛЯ ЧИТАЧІВ „СВОБОДИ" — ЧЛЕНІВ УНСоюзу

які досі платили передплату разом із вкладками за життєве забезпечення.

Повідомляємо, що ще до кінця місяця липня ц.р. Ваші вкладки включали дальше передплату за „Свободу".

Але від 1-го серпня ц.р. Вам доведеться платити передплату прямо до адміністрації „Свободи", а забезпеченеві вкладки надальше до секретаря Відділу, як до цього часу.

Пригадуємо, що, починаючи від 1-го липня ц. р., обов'язує нова передплата „Свободи" для членів:

$75.00 за рік, або $40.00 за півроку.

Членам, які разом із запитником переслали чеки на $75.00 чи $40.00 будуть зачислені передплати за черговий рік, або півроку.

ГОЛОВНА КАНЦЕЛЯРІЯ УНСоюзу

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінґтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріали. За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Second Class Postage paid at Jersey City, NJ

„На Сході нічого нового“

Сьогодні можна, розглядаючи обставини в Україні, парафразувати назву відомої повісти Еріка Ремарка „На Заході без змін“ і сказати сміливо, що і „на Сході нічого нового“.

Бо в демократичній Україні подекуди більше дозволяється писати і говорити, ніж це було раніше. Комуністичні сили використовують кожну нагоду, щоб дослівно такими самими словами та такими самими образливими окресленнями писати публічно і говорити про наших національних героїв, про справжніх патріотів, які в найбільш критичні роки ставали в обороні української справи та шукали можливостей їй служити.

У повені українських газет, що приходять до редакції з України, часом попадає в руки така, з якої аж кричить ненависть до наших провідних осіб та до недавньої історії з Другої світової війни.

Розуміється, що із свободою преси та браком цензури в Україні тамошні газети містять, що бажають і ми вже не один раз завважували, що в українських і то дуже патріотичних виданнях, як без подавання конкретних фактів і доказів очорнюють окремих осіб, навіть із подаванням прізвищ. Якось воно там „проходить“, та лише у двох випадках досі чули ми, що людина, яку так безправно посуджували у кримінальних вчинках, подала справу проти газети і автора статті до суду. З яким вислідом, нам невідомо, але ми звиклі тут, в американській дійсності, до кодексу, який зобов'язує журналістів, ніколи навіть у найсміливішому сні не снили б так безкарно писати про когось, не маючи певних доказів про його вину.

Але тут ми хотіли заторкнути питання не так безправного ламання журналістичної чесности, а те, що антиукраїнська преса в Україні тепер далі безправно і безкарно друкує пасквілі на відомих українських патріотів, які вже не можуть оборонитися, а якось не боронить їх відповідно також загальна публічна опінія.

Чому воно так є? Чи далі панує страх перед комуністами, що, мовляв, вони можуть кожної хвилини знов прийти до влади і помститися? Чи це лише байдужість більшости теперішнього українського населення, що таких оборонців давнього ладу ніхто не злинчує ані не нап'ятнує публічно?

Перед нами стаття з газети „Комуніст“ про наших сучасних істориків, яких чотири „вчені“ комуністи називають „фальсифікаторами історії“, яким треба сказати голосно „ні“.

Підписані під статтею доктори історичних наук називають своїх колег „псевдовченими“ і лають їх на всі лади за те, що вони стараються представити українську боротьбу в часі Другої світової війни у правдивому світлі та заповнити історичними фактами з архівів „білі плями“ у цій історії, яку досі більшість мешканців України знає лише з комуністичного насвітлення. Але поруч із тим скільки у цій статті ненависти до тих усіх, які чесно стояли в обороні українського народу, дарма що часом була конечність робити це в чужих мундирах та під чужими прапорами. За так добре нам відомими зразками змішані з болотом і Бандера, і Стецько, і Лебідь, і Шухевич, і Коновалець, а з ними, розуміється, УВО, ОУН і УПА. Ми читаємо, що тепер підносять „фашистські ідеї“ Донцова і Ольжича, а у школах і вищих навчальних закладах України навчають молодь ненависти до рідних батьків, які „захищали і будували соціялістичну Батьківщину“. А далі, що „тих, хто не сприймає цього, залякують і навіть вже подекуди погрожують, в дусі бандерівщини 40-их років, що спалять хату, або розправляться з членами сім'ї“.

Коли читаємо такі нісенітниці, можемо лише посміхатися. Але ніяк не можемо посміхатися, коли очорнюють наших провідників, які вже не можуть боронитися і коли такими статтями впливається на так податну на кожну пропаганду читацьку масу. І це тільки одна стаття, а скільки таких статтей вже появилося і скільки ще появиться? Чи Уряд України того не бачить, чи не хоче бачити, бо... „на Сході нічого не змінилося“.

Автори книжок і видавництва, які бажають, щоб про їхні книжкові видання були в щоденнику поміщені бібліографічні нотатки, вістки й огляди, повинні прислати до редакції „Свободи“ разом з двома примірниками даного твору також і адресу, де таку публікацію можна набути, та її ціну.

Іван Русин

ХТО Є ХТО?

Колись, ще в пам'ятні часи, керівник Совєтського Союзу Міхаїл Ґорбачов на одній із своїх останніх керівних нарад поставив, в англійському озвученні, питання „Хто є хто?“ Це викликало жвавий реґіт в переповненій депутатській залі. Ця фраза згодом в дещо перефразованому вигляді закріпилася і досі „гуляє“ на різних зібраннях. Бо воно дійсно часто приходиться визначатися, з ким маємо справу, на кого можна опертися, кому довіряти і чого чекати.

Перебуваючи в гостях ось уже майже три місяці, я мав багато зустрічей з шановними земляками, бував на зустрічах з представниками з України, багато прочитав україномовної преси. Багато дечого навчився.

Звісно, що „діяспорія“ (вичитав я таке визначення в торонтонському журналі) живе за своїми правилами. Як і кожне об'єднання громадян, має свої проблеми. З часом вони міняються. Так як і на протязі цих останніх трьох років.

Старше і середнє покоління з великим ентузіязмом сприйняло відродження незалежности України. Згуртувалися ще більше і кожен по можливості підставив їй своє плече. Але час затягнувся і плечі притомилися. Та й виявилося, що здебільшого не ту споруду, чи якийсь елемент споруди підтримували. Здебільшого все йде не так, як хотілось би. Як згадував нещодавно на сторінках „Свободи“ Микола Руденко, в Україні суцільні парадокси. Я зверну увагу на такі, які вже безпосередньо відносяться і до вас, шановні земляки в діяспорі.

Із всіх контактів газетних чи особистих я зрозумів, що сучасна активно дієздатна українська громада в західньому світі — це не добровільні еміґранти, які за власним бажанням покинули Україну. А покинули вони її „во врем'я люте“. Вони на батьківщині боролися проти тоталітарних режимів як сталінського, так і гітлерівського фашизмів. І не бачачи перспективи досягнення цілей в боротьбі з тими режимами, вони змушені були зробити вибір. І ті, що були в тюрмах і таборах, і ті, що були в підліткові роки вивезені на примусові роботи, теж мусіли робити вибір, бо вже знали, що чекає їх при поверненні до Совєтського Союзу. Для вас, шановні, це все відомо. Але для українців в Україні треба багато роз'яснювати, бо брехливо-отруйна пропаґанда московського й нашого коляборантського режимів отруїла багато мільйонів людей. Як повільно йде торжество правди, ми знаємо на прикладі відносин східньої і західньої частини нашого народу. Сподіваюсь, що населення скоро стане єдиним українським народом, люди порозуміються. Гірше з політиками.

Так як ви висловлюєте свою підтримку незалежній Україні в основному через українських політиків, тобто державних мужів, то і хочу звернути вашу увагу на деякі аспекти цих відносин.

Ніде я не зустрів у пресі і не почув на імпрезах, щоб хтось з представників діяспори поставив перед отими чільними представниками незалежної України питання: „Який наш статус в Україні? Хто ми є для України?“ Можна і в іншій інтерпретації висловлювати ці питання. Але повинно бути вияснено

(Закінчення на стор. 3)

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

Про Рух, антисемітизм і право азилю

Проблема, яка примусила мене написати цього листа, стосується Народного Руху України. 6-го липня цього року я була на розмові в бюрі політичного азилю (Линдгирст, Н. Дж.), під час якої відповідальний працівник відділу заявив, що НРУ — антисемітська і расистська організація. В доказ того він додав, що основна більшість осіб, які прибули з України, просять політичного азилю останнім часом, головною причиною свого прохання подають переслідування Рухом.

Від почутого у мене пропав дар слова. Я принесла на співбесіду статтю „Продовжується терор проти НРУ“, але вона залишилась поза увагою („Свобода“, 20-го червня ц.р.)

З цього приводу хочу звернути вашу увагу на статтю „Народний Рух України: здобутки, проблеми, перспективи“ („Свобода“ з 1-го липня ц.р.), в якій голова Народного Руху України Вячеслав Чорновіл дає відповідь на запитання: „Гадаю, що вам відомо про американську телевізійну передачу '60 хвилин', автори якої стверджують, ніби західня Україна і зокрема місто Львів є центрами нацизму та антисемітизму. Бажано було б знати вашу думку з цього приводу?“

„Моє ставлення глибоко неґативне. Я був одним з тих, хто відкрив першу синагогу у Львові, хто допомагав створенню жидівського культурного товариства... У нас його (антисемітизму) по суті немає, демократичні сили до цього не мають ніякого відношення. Прийнятий в Україні закон про національні меншини вважається кращим в Европі... Існують сили, які зацікавлені створити неґативний образ України в західньому світі...“

Я згідна з думкою Вячеслава Чорновола: „...Комусь це потрібно, це елемент великої політики. Демократичну Америку такі речі не прикрашають...“

Кому це вигідно? Хотілося б висловити свою точку зору на дану проблему.

Мені пригадуються слова матері, яка з сльозами на очах зустріла повернення національної символіки і прапора, кажучи, що може вже помирати, бо не думала, що доживе до цього часу. Майже навіки втрачена надія воскресла. У цьому досягненні України заслуга тих людей, які у тривожному мовчанні леліяли в душі надію відродити українську мову, повернути віру своїх батьків, історію і культуру. Як переповнена річка розливається, так і переповнена почуттями душа не в силі більш мовчати. Адже довге і насильне мовчання не є підтвердженням відсутности думки і мови. Люди нарешті знайшли в собі сміливість стати на захист своїх прав. Ідея побудови незалежної України об'єднувала їх. Так зароджувався НРУ — із любови до минулого і з вірою в майбутнє. Цей шлях уквітчаний хвилинами радости і роками безмірного смутку і сліз. Сьогодні цих людей звинувачують в антисемітизмі і расизм.

Україна тільки починає відроджувати атрибути, що складають основу свідомости і культури народу. У цьому велика заслуга НРУ, який багатий широкою підтримкою народу, особливо західньої України. Історично так склалося, що національна свідомість найглибше збереглась в даному реґіоні.

З прийняттям української мови як державної Україна зробила крок до формування особистого обличчя на міжнародній арені. Це витіснило російську мову з державного рівня на рівень особистого спілкування. Перед представниками державної влади виникло питання необхідности вивчення української мови, говорити якою довгий час вважалося принизливим. З другого боку державні органи змушені були виділити фонди на фінансування процесів відродження України. Якщо не вистачає на всіх, то хтось повинен ділитися. Ці процеси швидко нажили собі ворогів.

Якщо людина живе у тій чи іншій країні довгий час і цурається її мови і культури, значить вона зневажає її жителів, нехтує їх проблемами. Таких людей в Україні чимало. Здебільшого вони мають справжню владу і створюють різного роду протистояння тим процесам, що як підсніжники пробиваються з ціллю побудови незалежної України. Тому на рівні держави якщо і приймаються необхідні рішення, то їх життя закінчується на рівні особистости конкретних і відповідальних осіб, яким вигідно робити подібні звинувачення в антисемітизмі, расизмі, нацизмі.

З якою метою? Якщо на території України сили про-

(Закінчення на стор. 3)

Юрій Р. Рибак

НЕСКОРЕНИЙ ВУЛКАН

Наша цивілізація, чи пак матеріяльна культура, розвивається. Її досягнення часто хвилюють, бо переходять межі пересічного способу думання. На жаль, вона загрожена, бо людина безсильна охоронитися перед нескореними, могутніми природними силами. А цих сил багато. Одна з них скривається у ланцюговій мережі вулканів нашої плянети... Вулкан — це отвір на поверхні землі, крізь який під час вибухів витікає лява — розтоплена вулканічна маса, виходять гарячі ґази та вилітають брили розжареного каміння... Вулкан своєю жорстокістю вогню увійшов у релігійне життя деяких народів. Саме ж слово „вулкан" походить від імени бога вогню у стародавніх римлян. Вони навіть вірили, що він жив під вулканічним островом Вулкано недалеко італійського узбережжя.

А що вулкани у своїй дії жорстокі і безоглядні — нехай деякі історичні події говорять самі про себе. Приблизно 3,500 років тому морська міноанська цивілізація на островах Егейського моря стала жертвою злющого вулкана Санторін (нині Тіра). Багато археологів припускає, що саме в тому часі зник континент Атлантида... У 79 році до Христа був найславніший в історії вибух Везувія в Італії, який знищив місто Помпеї. Від того часу він вибухав кілька разів, і нині є єдиним діючим вулканом в Европі... У 1815 році Моунт Тамбора в Індонезії під час вибуху звільнив у шість мільйонів разів більше енерґії, ніж одна атомна бомба. Загинуло 92 тисячі осіб... Теж в Індонезії, однак дещо пізніше, силу вибуху Кракатау можна було почути на віддалі 3,000 миль, а у морських хвилях висотою 130 футів втопилося 36 тисяч осіб на сусідніх островах... І ще так недавно Моунт Ст. Геленс у стейті Вашінґтон, ЗСА, у доволі сильному вибуху викинув велику кількість розтопленого каміння і гарячого попелу. Були теж десятки смертних випадків. Тут доречно додати, що за останні 5 століть жертвами всіх вулканів стали понад 200 тисяч осіб!

Вибух вулкану дає імпозантний вид. У зв'язку з тим пригадалося наше перебування у Центральній Америці ще перед трагічною громадянською війною в Ель Сальвадорі. Можна сміло сказати, що тут гори „ростуть", бо ще з 200 років тому була рівнина. Відтоді діючий, однак негрізний Ізалько, своєю величиною домінує над околицею і став характеристичною прикметою країни... Пізно вночі, серед тропічного лісу, піднімалися ми автом, щоб зі сусідньої гори оглядати вулкан у дії.

Північ. Зоряне небо оповило темну сильветку вулкану... Тиша... Раптом розніcся гук, і з кратеру вулкану вибухають клуби диму, за ними вискакують іскри і горючі кусні ляви, що сповзає вниз. Вершина гори горить суцільним вогнем... За деякий час вогонь пригасає і залишає по собі вогнисту луну, що виходить зі середини кратера, схожу на величезний червоно-помаранчевий рефлектор, який поступово пригасає... Ізалько засипляє, щоб за двадцять хвилин прокинутися, знову дихнути димом і лявою. Його називають ліхтарнею Тихого океану, бо його вогненне світло видно далеко в океані.

Як по бурі настає спокій, так і на вулканічному знищенні з'являється нове життя. Природа відроджується, ґрунти стають більш врожайними, а це дає змогу розвинутись багатому світові рослин і тварин. Вулканічний ґрунт стає основою існування цілих народів, таких як Японія й Індонезія і має позитивний соціо-економічний вплив. А Ізалько в Ель Сальвадорі став не лише привабливим елементом зацікавлення туристів, але й підняв добробут, бо збагатив ґрунти лявою і попелом, чим створив корисні умови вирощувати каву на експорт.

Багато вулканічного матеріялу знаходить своє індустрійне і хемічне застосування. Брили твердої ляви використовують при будові доріг, а природне скло, теж з ляви, загально вживають для точення і шліфування каменів, металів й інших матеріялів. Сірковими осадами зацікавлені продуценти хемічних виробів. Значна кількість у світі найбільш цінних мінеральних руд — срібло, золото і плятина — твориться у вулканічному процесі. Цей процес теж постачає повітря, яким дихаємо, і воду, що наповнює океани світу.

У багатьох вулканічних реґіонах люди використовують підземні течії як джерело енерґії. Її вживають для продукції електроенерґії в Італії, Мехіко, Новій Зеляндії і ЗСА. У Рейк'явіку, Ісляндія, більшість мешканців огріває свої доми водою, яку допроваджують проводи з вулканічних гарячих джерел і купаються під час холодних днів у термальних басейнах під відкритим небом.

Вулканологія — наука про вулкани і їхню діяльність — має теж відповідальне перед суспільністю завдання передбачати час вибуху вулкану і про це повідомити своєчасно. Щоб це осягнути, деякі вулкани на Гаваях мають вбудовану систему попередження. На жаль, всупереч найкращій волі і найбільшим зусиллям неможливо практично точно передбачити всі вибухи, і головне — запобігти катастрофам, що можуть викликати вулкани, які довший час не виявили своєї активности.

І тут напрошується згадати старовинну японську приказку: „Нова несподівана, жахлива подія приходить в тому часі, коли остання подія зовсім призабулася".

Міра Гармаш

ВІДНАЙШЛАСЯ ТОВАРИШКА

III

Чоловік представився й добре зробив, бо Оля його не пізнала б: „Я — Тарасюк". „Вітя, це ти? Як добре, що пережив пекло, що вижив"? Віктор подав їй китицю червоних рож і знімки зі шкільних часів, Оля йому коверт з грішми. Заложив руки за спину: „О ні, Тарасюки ніколи не були жебраками". Оля ледве впхала йому коверт в кишеню. Поговоривши трохи, пішли в напрямі Стефиного дому. Та на роздоріжжі Стефа скрутила в інший бік, ніж треба, й побачивши Олине здивування, пояснила, що їдуть до Люби". „В мене так бідно, що навіть нема стільців, щоб вас посадити". Чекали на автобус, пересідали, знову чекали й їхали на другий кінець міста. Врешті висіли й Стефа сказала, що приїде Туся, бо хоч вона коротко ходила з Олею до школи, дуже хоче її бачити. Як Віктор лишився дещо позаду, шепнула: „Тільки ти вважай, що говоритимеш, бо її син каґебіст". „І чому вона її запросила, — думала Оля, — чому ще вчора переконувала, щоб я з нею зустрілася?" Увійшли в гарний, новий невеликий будинок, а тоді в мешкання на першому поверсі. Маленьке, але приємне, соняшне, з вікнами на зелень. З коридору в один бік — вітальня, в другий — спальня, прямо кухня. Новісінькі, чудові меблі, яких Оля ні в кого не бачила, хіба в „Каштані". На стіні й підлозі — килими. „О прошу, дві спеціялістки і як ми живемо, — заявила Стефа. — Нам треба більшого мешкання, машини до прання, нового телевізора". Оля подала Стефі вино, яке принесла, й просила покласти його в холодильню.

Приїхала Туся таксівкою. Постаріла як усі, але гарно вдягнена. Подала Олі Картинку-акварельку, примітивну, немистецьку, яку за 2-3 рублі продають на вулиці всякі типи без таланту й смаку, а Оля їй доляри в коверті. Сказали собі кілька компліментів. Туся, оглянувши Олю: „О ти така як була, ні загруба, ні затонка, така в сам раз". На це відізвалася Стефа: „Та все було б добре, якби не та фризурка". Олі хотілося відповісти: „Якщо б ти була така змучена як я, тобі теж не була б 'фризурка' в гадці, а так маєш таку чудову, як морковця", але зіґнорувала заввагу й мовчала. На канапу не сідали, Стефа посадила товариство за стіл і швидко подала кожному його порцію: мініятюрний кусок вареної курки й зо дві ложки душеної на воді й підігрітої бараболі — наочні залишки обіду з попереднього дня. Тоді витягла з „буфету" пляшку й, помахавши нею перед носами гостей, спитала: „Хочете шампана, чи може ні?" — „Ні, ні", — переглянувшись, заявили гості, а Оля додала: „Пиймо це вино, що я принесла". Відкоркувавши, Стефа налила по чарці, навіть не сказавши „За нашу зустріч". Віктор за якийсь час налив собі другу чарку. Стефа, побачивши, схопила пляшку й сховала в холодильню. Закусили кількома трускавками й Стефа дала відчути, що візита скінчена. Тепер довга дорога назад, куди довша, як саме „прийняття". Оля приїхала з чемности, втративши багато часу й порядний заплачений обід у готелі.

Прибігши з міста на другий день, Оля застала в готелі Стефу з Любою, які вже чекали на неї. Запросила їх на обід. Відмовлялися, треба було припрошувати. Після першого, другого і десерту подали каву. Випивши, Стефа почала збирати торбинки кави з сусідніх накрить, ще й домагалася в Олі: „Подай мені цю, подай мені ту". Олі зробилося недобре. Пригадала „каву", яку доводилося пити в Німеччині, але й тоді такого не зробила б. Пригадала, як за німецької окупації Стефа їздила до родини на село по харчі, а Оля, не маючи на селі нікого, голодувала, але їй ніколи б навіть на думку не прийшло домагатися чогось від Стефи. Обі сестри гарно одягнені, Стефа щодня приходить у чомусь іншому, живуть в окремих мешканнях, а Оля від Стефи тільки те й чує, що нарікання й домагання. Щоб якось затерти несмак, Оля спитала, що робить Славко, спільний товариш. „О, він ще прийде, я йому сказала, що ти є, він завжди приходить, коли хтось приїжджає з Америки чи Канади, щоб щось дістати". — „Всі долярів щиро прагнуть, але не в один гуж тягнуть", — парафразувала Оля в думках вірш Мазепи. — І що та диявольська система зробила з людей? На щастя, не з усіх".

Прийшов день Олиного від'їзду. Стефа хлипала, але Оля бачила, що все це нещире, роблене, актори на сільській сцені краще відіграють свою ролю. Коли Стефа відійшла, Олі хотілося вигукнути: „La comedia est finita!"

Все таки Оля, вернувшися додому на третій день, написала до Стефи, описала свою подорож по Україні, де була й що бачила. Прийшла відповідь: „Доки будеш сидіти в тій Канаді? Пора вертатися додому!" Там усе ще працює КҐБ, хоч уже 1990 рік. І хто ж вона, щоб давати мені такі накази? Чи вона не член КПУ?

За місяць їхав знайомий в Україну, мав бути й у С. Оля передала Стефі карточку з привітом з нагоди уродин і лист, в який вложила 20 дол. Минуло кілька тижнів, прийшов лист від Стефи, а в ньому: „Всі дають, передають, посилають, а ти навіть не напишеш". Стефа здивувалася, але відписала. Тоді прийшло: „Ти хіба не така як Надя, що як треба було дати, перестала писати". Це вже обурило Олю. Треба дати? Хіба ж я не дала? І що ж це — примус, податок, чи моя добра воля? На різдвяний привіт Стефа до Олі не відізвалася, хоч саме тоді припадали Олині уродини. По святах — нові оскарження, по великоднім привіті — те саме ще й закид: „Чому не пишеш?" Оля зібрала дати всіх своїх листів, які мала позначені на календарі, й післала Стефі, додавши: „Я знаю, що листи часом пропадають і не тільки мої і не тільки до тебе, але більшість таки доходить". Відповідь: „Від усіх листи є, нема тільки від тебе й тільки до мене. Я вже десять місяців від тебе нічого не маю". „Досить", — сказала собі Оля й перестала писати. Думала — буде спокій. Коли ж ні. За кілька місяців прийшов лист від Стефи: „Чого ти загнівалася? Я направду не знаю чому". А загніватися таки було за що, бо „добрі люди" повідомили Олю, що Стефа каже знайомим: „Оля непересічна свиня, бо я її так гарно прийняла, а вона мені нічого не дала й відколи поїхала, ніколи до мене не відізвалася". Оля довго не писала, аж під Різдво післала карточку з побажанням всіх Божих ласк і додала: „Якщо до тебе листи не доходять, то шкода часу їх писати". Так думала закінчити зв'язок з претенсійною особою, над якою милосердилася, а яка, визубривши всю совєтську „мудрість" так як колись визубрювала в школі, вирішила, що всі товаришки, а особливо Оля, — це буржуї, які мають обов'язок підтягнути її до свого рівня, тому й сказала Вікторові, коли він пізніше признався: „Ти не будь дурний, ти бери, вона має купу грошей". „А ти їх числила?" — спитав. Діставши добру посаду, вважала, що вона цвіт народу, навіть не здаючи собі справи з того, що культурно вона — зеро, листи її нудні, нецікаві, тому ніхто не хоче до неї писати. Оля думала, що зустрінеться з людиною, яка духовно виросла, а зустріла еґоцентричну, вимогливу дитину, з претенсіями до всього світу. „Коли кінчається шахова гра, — кажуть китайці, — всі фіґури йдуть до однієї коробки". Отож „велика фігура", пішовши на пенсію, опинилася в коробці, а що не мала ніяких інших зацікавлень, нічого, крім шкільної примусової лектури, не читала, вважаючи, що все мистецтво — непотрібна річ, — нудить світом і хоче, щоб її любити й „бавити".

(Закінчення на стор. 3)

Вийде...

(Закінчення зі стор. 1)

Слід ще відмітити, що передмову до першого тому, який маємо можливість переглядати в часі відвідин членів Управи ОбВУА і В. Уланича, написав полковник армії ЗСА у резерві, доктор політичних наук, а тепер радник з питань національної безпеки при дорадчій раді українського парляменту Степан Олійник, який в центральному органі Міністерства Оборони України „Народній Армії" дав цій праці прихильну оцінку і закликав її підтримати.

В. Улянич показує список ще 11 фахівців-істориків з України, які крім С. Олійника, дали оцінку на його працю. Маємо нагоду читати обширне інтерв'ю, що його він дав кореспондентові „Вістей з України" і лайливу та повну інсинуацій критику праці в газеті „Комуніст", підписаній трьома докторами історичних наук та одним кандидатом фіолософічних наук. Читаючи цю критику Т. Бондара, І. Шульги, В. Мойсеєнка і О. Войцехівського, нам не хочеться вірити, що ця стаття під назвою „Рішуче, НІ фальсифікаторам історії та їхнім замовникам" написана тепер, а не перед п'яти чи більше роками. Значить, нічого не змінилося в настанові певних груп т. зв. „науковців" в Україні, які далі провадять свою „протинацистську" політику, мішаючи з болотом усі українські військові формації Другої світової війни, які постали не на терені СССР, а на Заході.

Отже справжня історія так 1914–21 років, що тепер має появитися, як другий том, що охоплює 1939–54 роки українських збройних сил, дуже в Україні на потребу, а вже зокрема для тих, що творять сьогоднішнє військо України.

Пожертви на ці видання можна посилати до кредитівки в Нюарку, Н. Дж., на адресу: Self-Reliance (Newark) Federal Credit Union, 734 Sanford Ave., Newark, N. J. 07106.

ХТО Є ХТО?

(Закінчення зі стор. 2)

но чітко, чи ви будете вшановані Україною, як справжні борці за її незалежність. Чи вас цінять і використовують як „дійну корову?" А ви „добрячки" обнімаєтесь, цілуєтесь, бува, і сльозу дехто проронить. Ви тратитесь на амбасади, на Олімпіяди (вони ж забувають брати з собою українську символіку). Ви вмовляєте державних керівників своїх держав, впливових багатих людей допомагати Україні. Дехто по можливості і сам організовує значні валютні чи технологічні інвестиції. А керівники тої держави витрачають ці гроші не на модернізацію технології чи стабілізацію валютної системи, а тратять на утримання, підгодовування „ветеранів", виготовлення їм „ювілейних" цяцьок. А вони, ці ветерани-герасімови, все більше нахабніють і вже не скривають своєї приналежности до „п'ятої колони". Вони вимагають ще, щоб справжні, єдині борці за незалежність України, ваші брати-воїни УПА, в чомусь покаялись. Ото вже парадокс. Це може бути тільки в такій державі, якою керують такі люди.

Справжні борці за незалежність почувають себе в цій, вже незалежній, державі громадянами другого сорту. А шайка колишніх функціонерів НКВД, КҐБ й інших репресивних органів (судді, прокурори, я вже не кажу старі большевики) — почесні пенсіонери-ветерани, мають високі пенсії і всякі різноманітні пільги. Якийсь явний нонсенс. Так за що ми боролися?

Або хто ж ті керівники сучасної незалежної України? Тобто пора вже ставити чітко питання: „Хто є хто?"

Я пишу це не для того, щоб ви переглянули своє ставлення до України. Ні, бож як писав відомий поет, „батьківщина в кожного своя" і вона в усіх нас одна. Я хочу, щоб ви гідно домоглися встановлення своїх належних відносин з Україною, відновити своє синівське право. Щоб не було так, як Президент Кравчук вів себе з встановленням українського громадянства Слави Стецько, чи як і тепер ведеться, про що писала недавно на сторінках „Свободи" відома дисидентка Раїса Руденко.

А подруге, радив би вам всю фінансову допомогу спрямувати на піднесення освіти і української незалежної преси, на друкування підручників для шкіл і університетів, бож очевидно знаєте справжній стан зі слів професора Погрібного. Тобто треба допомагати піднесенню національної свідомости.

І релігійно згуртованим громадянам радив би зосередити і активізувати свою допомогу єдиновірним братам і сестрам в Україні сущим не на „розборах", кому повинен бути приналежний існуючий храм чи церква, бо це не вирішить міжконфесійної проблеми, це не замирить ваших єдинокровних земляків, бо завжди і в найменшому населеному пункті знайдуться різномислячі і різновіруючі люди. Треба враховувати отой довгий період антирелігійної пропаґанди і аґітації, тобто до віри йдуть і будуть приходити не одним шляхом. Та й ментальність нашу треба завжди враховувати.

Отож допомагайте в будівництві церков і храмів в Україні, бо вони будуть діяти і служити таки українському люду. Хай буде більше храмів, а тоді буде і менше корчм. І скоріше досягнемо національної згоди.

А всіх сучасних представників Уряду чи всяких рад, чи амбасадорів, чи з якимось це титулом зустрічайте і шануйте згідно з їхніми заслугами і приймайте не по одязі чи по якомусь титульному листку.

м. Київ

Подяка Банкові „Певність"

Прочитавши бюлетень ч. 9 за 1994 рік 1-го Українського Федерального Банку „Певність", а передусім „Слово президента", д-ра Юліяна Куляса, в якому сказано про закуп колишньої „Української Щадниці" у Філядельфії, не один подумає, що було причиною, щоб так далеко від централі набувати цю фінансову установу. Чи президент і Управа передбачували великий фінансовий зиск, чи мотивувались чим іншим. Кожний знає, що мотивом кожної фінансової трансакції є зиск. В цьому випадку крім зиску було щось більше, це був шляхотний і патріотичний акт дирекції і президента чикаґського банку „Певність". В Бюлетені рівнож поміщено обширну статтю З. Романів з Філядельфії, яка як колишній віцепрезидент „Української Щадниці" подає причини занепаду, як також говорить про заходи зроблені для її збереження. В результаті „Українську Щадницю" перебирає Уряд і виставляє її на продаж.

Філядельфійська громада, затривожена долею своєї 74-літньої і 83-мільйонової установи, створює Громадський комітет за збереження „Української Щадниці". Єдиною надією на поміч видався усім Український Банк „Певність" в Чикаґо. В справі помочі вислано багато листів до Управи і президента. Побачивши велике бажання філядельфійської громади задержати свою фінансову установу, Дирекція і президент погодились відкупити від Уряду „Українську Щадницю". Але це не було так легко, бо деякі меншинні групи хотіли запівдурно купити центральну установу та її філію.

Не буду описувати які великі трудноші мусів побороти д-р Ю. Куляс, щоб відкупити від Уряду централю, а філія перейшла в руки меншинної. Завдяки Управі і президентові чикаґського банку, філядельфійська громада одержала знов свою фінансову установу, яка працює та розвивається під назвою „Певність". Управителем цього банку є мґр Адріян Гаврилів, який має понад 30 років практики в банківництві.

Філядельфійська громада складає Дирекції і президентові банку „Певність" в Чикаґо щиру подяку. Бажаємо д-рові Ю. Кулясові дальших успіхів в його праці для української громади і народу.

Ярослав Качай
член Комітету
за збереження
„Української Щадниці"
у Філядельфії

ВІДНАЙШЛАСЯ...

(Закінчення зі стор. 2)

Різдвяних побажань від Стефи не було, але до двох тижнів прийшов лист. „Ну, що ж тепер?" — думала Оля. Почала читати: „Ми не втікали, ми залишилися в рідному краю, ми українську державність на своїх плечах винесли, а тепер, коли ми тут мучимося, то ті, що повтікали, живучи собі у достатках, у вигодах і нами не журяться, егоїсти, думають лише про себе, а до нас приїжджають тільки по славу". Олі закрутився світ. На це можна б не одне відповісти, але Оля знала, що всякі дискусії зі Стефою — даремна річ, зрештою, вона листа „не дістане". На додаток прийшов від Віктора лист, а в ньому: „Ти уяви собі, що Стефа й до мене приходила по гроші, коли я повернувся з заслання. Коли я їй сказав, що не маю, здивувалася: 'А де ж твої гроші, ти жив на далекій Півночі, ти там добре заробляв'". Олю зібрала така огида, що вирішила ніколи не мати нічого спільного зі Стефою.

За два роки поїхав до С. Мирон, Олин брат. „Додому" не вступав, знаючи, що пережила Оля. Але ходив по місті, пішов у свою околицю. Хотів побачити хоч одне знайоме дерево, хоч один кущ. Не знайшов. Все змінилося. Казка про Ван Вінкля, який проспав двадцять років, видалася Миронові застарілою. Раптом зустрів ... свою колишню сусідку. Відразу її пізнав. Це одна з тих осіб, яких час „не чіпає". Вела за ручку дівчинку 3–4 роки. Сусідка відразу пригадала собі Мирона. Він спитав її: „Це ваша внучка?" — „Ні, це моя правнучка, внучці вже 30 років, а дочці 52". Мирон пам'ятав, як 28 лютого 1940 року народилася дівчинка, яка тепер уже бабуня. „Властиво вашій дочці лише тринадцять, бо народившись у переступний рік, святкує уродини що чотири роки, — зажартував. — Чи знаєте щось про мою бабуню?" — спитав. „Так, вона померла в 1945 році, сестра її поховала. Коли наше місто окупували большевики, до неї приходила якась чорноволоса дівчина й забирала ваші речі. Часом приїжджала возом з якимсь старшим чоловіком. Ви певне знаєте хто це, це, мабуть, хтось з вашої родини". „Чорноволоса дівчина з косами?" — „Так". — „Ні, це не з нашої родини, але я знаю хто це..."

Коли Мирон вернувся додому, розповів Олі про свою зустріч з сусідкою. Тепер Оля зрозуміла, чому Стефа її до себе не пустила. Олі закрутився світ, вона вхопилася за стіл, щоб не впасти. „Та невже вона ще й шантажувала мою бабусю, тому що ми виїхали?" В голові стукотіло: „Віднайшлася товаришка... Віднайшлася товаришка..."

УКРАЇНСЬКИХ ДІТЕЙ — ДО УКРАЇНСЬКИХ ЛІТНІХ ТАБОРІВ!

Червень, 1995

До всіх членів УНСоюзу!

Повідомляємо членів, що дивідендові чеки за 1995 р. є вже в посилці прямо до членів, або до секретарів Відділів, відповідно до домовлення.

Висота дивіденди базується на спеціяльній формулі, до якої входять: сума забезпечення, рід забезпечення, вік члена в часі видання грамоти та як довго грамота є в силі. Відповідно до суми нагромадженої резерви на грамоті, члени дістають також частину зиску з інвестованої резерви.

З огляду на факт, що від 1993 р. відсоткова стопа всіх родів інвестицій дуже обнизилася, також впали відсотки від інвестицій УНСоюзу. Тому всі фінансові установи, банки і кредитівки мусіли зменшити відсотки від депозитів, як вам добре відомо.

Разом з тим просимо не порівнювати суму одержаної дивіденди тепер з дивідендою за попередній, 1994 рік. Минулорічна дивіденда була на 100% вища, як повинна була бути, бо УНСоюз виплатив спеціяльну дивіденду, щоб відзначити 100-ліття свого існування. Про це писалося тоді в пресі УНСоюзу та були спеціяльні повідомлення.

Екзекутивний Комітет УНС

Президент Л. Кучма в УВУ

Перебуваючи з офіційною візитою у Федеративній Республіці Німеччини, Президент України Леонід Кучма 6-го липня ц.р. відвідав Український Вільний Університет у Мюнхені. До приїзду найвищої керівної особи держави ректорат, сенат, працівники готувалися заздалегідь, хоча все мусіли поєднувати з активною підготовою до літнього семестру, який традиційно починається в першій половині липня. І от надійшов день відвідин УВУ.

У супроводі почесного екскорту мотоциклістів точно о год. 10-ій ранку авто з Президентом і членами державної делеґації — міністром закордонних справ України Геннадієм Удовенком, головою Правління Національного банку України Віктором Ющенком, амбасадором України в Німеччині Анатолієм Костенком, супроводжуючими особами з української та німецької сторін, а також з великою групою представників української та німецької преси, прибуває на Пінценауерштрассе 15 до осідку УВУ. При вході в будинок гостя вітають ректор УВУ проф. д-р Роман Дражньовський, голова центрального представництва українців в Німеччині Степан Костюк, члени сенату УВУ проректор проф. д-р Григорій Васькович, декан проф. д-р Мирослав Лабунька, декан проф. д-р Зиновій Соколюк, а також віцепрем'єр-міністер України Іван Курас, який прибув до УВУ заздалегідь і мав довгу розмову з керівниками про нинішні обставини і працю цієї вищої школи української діяспори на Заході.

Президент Л. Кучма приймає з рук ректора УВУ хліб-сіль і за звичаєм куштує його, перепитуючи жартома чи не з української пшениці він печений.

З окремими членами сенату Президент вже знайомий, бо перебував в УВУ будучи на посту прем'єр-міністра України. Л. Кучма заходить спочатку до кабінету ректора, цікавиться справами УВУ, виданнями, які виставлені в окремій шафі, а потім в оточенні членів делеґації виходить до авлі, де зібралися окремі представники українських організацій і установ, найвищі духовні особи, члени сенату і професорської колеґії, працівники УВУ.

Зустріччю провадить декан філософічного факультету проф. М. Лабунька. Він щиро вітає президента Л. Кучму у стінах УВУ і просить до слова ректора проф. Р. Дражньовського. Звертаючись до високого гостя і присутніх у залі він виголосив своє привітання.

Потім проф. М. Лабунька представив С. Костюка, голову ЦПУН, який коротко і змістовно вітає Президента України від української громади в Німеччині, заявляючи при цьому про повну підтримку діяспори дій Президента, спрямованих на благо України.

Відтак Президент, подякувавши за компліменти на свою адресу, відзначив, що він не вперше зустрічається з українською громадою в Українському Вільному Університеті в Мюнхені, відзначив, що далеко від батьківщини плекаються українські традиції, а також важливість засадничої думки, яка заключається в тому, щоб не забувати один одного, бо „крапля до краплі — річка". Президент згадав недавню свою візиту до Узбекістану: виявляється і там живе 300,000 українців, які також потребують уваги і турботи з боку України.

Далі Президент України поділився своїми міркуваннями щодо основних завдань його Кабінету Міністрів і Уряду та про ситуацію в Україні.

Президент подякував присутнім за увагу. Від імені Сенату УВУ проректор проф. Г. Васькович та декан проф. З. Соколюк вручили йому пам'ятку — олійну картину Миколи Данька „Український Вільний Університет у Мюнхені", а також видання українською і німецькою мовами „Історії України" Наталії Полонської-Василенко. Президентові передано офіційне запрошення до Мюнхену на святкування ювілеїв УВУ — 75-річчя з часу заснування та 50-річчя з часу перебування в Баварії.

Про відвідини УВУ Президентом Л. Кучмою широко розповідали німецьке та українське телебачення, а також преса.

З нагоди відвідин Л. Кучми міністер-президент Баварії д-р Едмунд Штойбер дав святковий обід, на який був запрошений і ректор УВУ проф. Р. Дражньовський.

Михайло Присяжний

Н. Куйдич — доктор і доцент фармацевтики

З початком липня ц.р. Наталія Куйдич виконує обов'язки доцента у фармацевтичній школі університету Місісіпі в Джексоні. Студії фармацевтики закінчила у Філядельфії, а докторат в університеті Місісіпі.

Вона, як і її ровесниці, закінчила школу українознавства кінцевим іспитом, здала всі іспити та відбула всі пластові таборування, а через два роки виконувала обов'язки виховниці. На протязі довгих років була учасницею танцювальних груп „Зоря" і „Чайка".

Раз на місяць прилітає до Філядельфії на пару днів до шпиталя Медичної школи ім. Джеферсона, де виконує особливі завдання клінічного фармацевта.

Однолітньою дівчинкою дідусь Іван Білецький вписав її в члени УНС, а тепер вона членкиня 331-го Відділу УНС.

Секретар 331-го Відділу УНС

ЯПОНСЬКА ОСВІТНЯ СИСТЕМА з її програмою дисципліни, впорядкованими клясами, безпечними коридорами та вимогливим навчанням засадничих предметів як читання і математика та практичне застосування фізики, де учні самі порядкують свої шкільні приміщення, притягає увагу багатьох. Американці, що вже довшу хвилю незадоволені своєю освітньою системою і шукають альтернатив, дуже зацікавлені японською системою.Знавці признають, що японська освітня система не є ідеальною, але все ж таки варта уваги.

СПИСОК ПОЖЕРТВ
які зложили друзі і приятелі
св. п.
Любомира Кобута

який загинув у автомобілевій катастрофі 5-го липня 1995 р. Св. п. Любомир приїхав до ЗСА, щоби заробити дещо грошей і дати допомогу своїй родині. Проживши три місяці в ЗСА Господь покликав його на вічну ватру. Дружина св. п. Любомира приїхала до ЗСА, щоби забрати тіло мужа для похоронення його в рідній землі. В той тяжкий для родини час друзі і приятелі прийшли їй з допомогою, щоби хоч частинно покрити кошти перевозу тіла в Батьківщину, де є поховане на цвинтарі в Івано-Франківському. ДІВЧАТАМИ ЗІ ЛЬВОВА — 500.00 дол.; дев'ять приятелів, які не проголошують своїх прізвищ — 282.00 , о. Лаврентій з церкви св. Юра в Ню Йорку — 200.00 , Ірина Марішечко — 110.00. По 100.00 дол. зложили: Петро і Леся Ґой, Ніна Більчинська, Роман Дякун, Зенон Крамарчук, 60.00 дол. —Стефан і Анна Малиняк; по 50 дол. зложили: Мирон Сенькович, працівники кредитівки Самопоміч в Ню Йорку, Юрій Тимошенко, Петро Воробець, Михайло Бундзяк. Організації Оборони Лемківщини Відд. 1-ий в Ню Йорку; по 40.00 дол. зложили: Роман Стасінчук, Люба і Михайло Козак, Теофіль і Мирося Дякун, Іван Костенчук, Дмитро Симчин, Іван Ясінський; 30.00 дол. — Віра Олексій; по 20.00 дол. зложили: Катерина і Сильвестер Костик, Параска Голійчук, Анна Шот, Верхола Степанченко, Дарія Дроздовська, Дмитро Олійник, Володимир Війцюк, Евстахія і Марія Мілянич, Володимир і Оля Татчук, Марія Зварійчук, Шон Салабай, Віра Бардиґула, Марія Свідрик, Володимир Макарчук, Андрій і Оля Ільницький, Теодор і Анна Павелчак, Марія Мінцінська, М., Доня Магаль; 15.00 дол. — Марія Коваль; по 10.00 дол. зложили: Корчинські, Ева Гаран, Анна Кульчицька, Варка Бачинська, Евген Комаринський, Богдан Качор, Р. Прісташ, Оля Хома, Параня Сусь, Розалія Стадник, Стефанія Шипула, Марія Гусак, Левчук, Марія Басараб, Дарія Ракуча, Ірина Вовк, Гелен Мадай, Гелен Клим, Толя Клим; по 5.00 дол. зложили: Лідія Крушельницька, Х. Ференцевич, Іван Шегда, Микола Зарізький.

Друзі покійного просять, коли б хтось із громади мав добру волю причинитися своєю хоч би найменшою пожертвою і тим допомогти родині в її тяжкий час, то просимо виписувати чеки і висилати на адресу: Roman Kobut (Myron), 370 Washington Blvd. #1, Stamford, CT 06402.

При тій нагоді в імені родини друзі покійного складають сердечну подяку всім тим, що вже зложили свої пожертви на цю сумну і трагічну ціль.

Щире спасибі.

Друзі покійного.

Про Рух...

(Закінчення зі стор. 2)

тистояння можуть блькувати процеси її національного відроджeня, то останнє робиться з ціллю спровокувати прогресивні сили України на міжнародній арені. Народ України в їх руках: доведений до зубожіння і масового безробіття він знову змушений мовчати, щоб не згубити останнє джерело існування. На міжнародній арені сили протистояння стараються відвернути увагу від України, а саме — добитися відмови на всіх рівнях в матеріяльній і фінансовій допомозі Україні, ізолювати її ззовні.

Що стосується особисто питання політичного азилю, то на фоні „НРУ як антисемітської і расистської організації" проґресивним людям у даному проханні буде відмовлено, а в Україні їх примусять мовчати. При цьому особи, яким не до вподоби незалежна Україна, одержують „золотого коника" у наданні їм політичного притулку.

Дані питання набирають сили міжнародної проблеми. Їх вирішення буде свідченням того, які сили готова підтримати демократична країна — прогресивні чи деструктивні. Саме виникнення даної проблеми є свідченням того, що деструктивні сили володіють вагомою підтримкою за межами України.

Як не можуть бути в сім'ї однаковими діти, так і в будь-якій країні розвиваються всі процеси, які притаманні сучасному суспільству. Але якщо всі неґативні процеси стараються нав'язати прогресивним силам, то для країни це загроза втрати ще не утвердженої незалежности.

Ню Джерзі **Н.Н.**

Ділимося сумною вісткою, що 1-го липня 1995 р. відійшла у вічність на 83-му році життя

бл. п.

ДАРІЯ РУДЕНСЬКА
(з дому ДМИТРУК)

ПАНАХИДИ відбулися в похоронному заведенні „Cardinal" в Торонто.

ПОХОРОННІ відправи відбулися в церкві св. Миколая.

В глибокому смутку залишилися:

муж — ІВАН РУДЕНСЬКИЙ
сестра — СТЕФА ФЕСЯК з мужем
кузинка — ЛЮБА ОСМАК з родиною
братова — НІЛЯ ДМИТРУК (їмость) з родиною
шваґер — ВОЛОДИМИР ДМИТРІВ з родиною
та ближча і дальша родина.

Вічна їй пам'ять!

З глибоким смутком повідомляємо родину, знайомих і клієнтів, що 18-го липня 1995 р. в Ню Йорку відійшов у вічність

бл. п.

АНТІН ШУМЕЙКО

нар. 27-го листопада 1911 р. в Бірках Великих, Тернопільська область, Україна.

Залишив у смутку:

дружину — ВІРУ КОВБАСНЮК-ШУМЕЙКО
сестер — АННУ СЕДЛАК з мужем СТЕФАНОМ
— СОФІЮ БУКАТУ
брата — ТЕОДОРА з дружиною
та ближчу і дальшу родину в ЗСА й Україні.

ПАРАСТАС відправиться в четвер, 20-го липня 1995 р. о год. 7-ій веч. в похоронному заведенні Андрет, 353 Second Avenue (20-21st), Ню Йорк, Н.Й. 100010. Тел. (212) 475-2024.

ПОХОРОН відбудеться в п'ятницю 21-го липня 1995 р. о год. 9:30 ранку в церкві св. Юра в Ню Йорку, а опісля на цвинтар св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Замість квітів на свіжу могилу просимо складати пожертви на Український Музей в Ню Йорку.

Ювілейні вшанування проф. І. Пулюя в Україні

В цьому році, як ніколи, все частіше можна бачити і читати в нашій пресі, як тут, в діяспорі, так і в Україні, ім'я Івана Пулюя — людини, яка не тільки здобула заслужені титули доктора і професора, але також досягнула вершин европейської і світової науки. Чому саме в цьому році преса і наукова громадськість України відносно так багато заговорила про Івана Пулюя — зрозуміло. Саме в цьому році сповнився 150-літній ювілей цього визначного не тільки українського фізика та електротехніка, але також видатного громадсько-політичного діяча та українського патріота. Але перед тим, як подати деякі інформації про ці незабутні ювілейні відзначення, які відбулися в Україні, коротко подам дещо з його біографії.

Народився Іван Пулюй 2-го лютого 1845 року (помер 31-го січня 1918 року) в Гримайлові (Галичина). Закінчив філософський факультет Віденського університету 1872 року, 1874-75 роки — викладач фізики й математики в австрійській Військовій академії. Згодом удосконалював знання в Страсбурзькому університеті, де здобув ступінь д-ра філософії (1876). Працював асистентом, а пізніше також доцентом експериментальної фізики Віденського університету (1877-83), а в роках 1884-1916 — професором Празького політехнічного інституту. (1888-89 — його ректор). Під час Першої світової війни очолював разом з І. Горбачевським Комітет допомоги втікачам у Празі. Помер і похований у Празі.

Як вченого, увагу І. Пулюя притягли дослідження з ділянки електричних розрядів в ґазах, молекулярна фізика та електротехніка змінних струмів. Він став відомим з дослідів над особливостями катодних променів та променів, які пізніше дістали назву рентґенівських. Є винахідником електротехнічних приладів, в тому числі — точного апарату для визначення еквіваленту тепла (за що отримав нагороду на всесвітній виставці в Парижі 1878 року). Також був винахідником фосфоресненційної лямпи (попередниці рентґенівської — 1882), електричного телетермометра, способу карбонізування вуглевих волокон до жарових електричних лямп та інших винаходів. В цілому він є автором біля 50 наукових та науково-популярних праць українською, німецькою та англійською мовами.

Але хоч і опинившись на чужині далеко від рідної землі, І. Пулюй ніколи не забував про рідну батьківщину — її мову, культуру та її потреби. І тому, будучи знавцем стародавніх мов, він у співпраці з письменниками Паньком Кулішем та Іваном Нечуєм-Левицьким переклав українською мовою із старо-гебрейської мови „Псалтир" та з грецької „Євангеліє" (1871, 1880, 1887), які увійшли до Біблії, виданої Британським біблійним товариством 1903 року. Він також перший видрукував українською мовою молитовник у Відні 1871 року.

Прибувши до Відня, І. Пулюй організував там Українську Студентську Громаду. І коли вибухла Перша світова війна, 1915 року він написав німецькою мовою книжку „Україна та її міжнародно-політичне значіння", в якій закликав світову громадськість зробити все можливе аби Україна стала незалежною державою.

І ще одне. Усвідомлюючи, що „якою мовою говориш — такою і думаєш", а також „мова — це душа народу", І. Пулюй багато зробив, щоб допомогти вижити українській мові, яку російсько-царський терористичний режим намагався цілком знищити в своїй безславній імперії. Тому в 1872 році він написав українською мовою перший підручник з геометрії, не зважаючи на те, що в тих роках українських середніх шкіл ще не було. Потім в 1890-их роках він видав другу книжку українською мовою — на цей раз фахову з ділянки фізики п.з. „Безпечна станція телефонів". Це був свого роду підручник, який, появившись у світ в дуже догідний час, був цінним надбанням для українських техніків та для зацікавлення технікою молоді. І це ще не все, бо з царин електрики він написав науково-популярну книжку — „Не пропаща сила". Але оскільки видавництва тоді не приймали до видання наукових праць українською мовою, Пулюй це дуже тяжко переживав.

І хоч, як бачимо з вищеподаного, І. Пулюй своєю науковою та громадсько-політичною діяльністю заслужив на широке міжнародне визнання, проте він до останнього часу залишався майже невідомим в Україні. Чому — зрозуміло. Знаючи, що І. Пулюй, будучи українським патріотом, бажав, щоб Україна була вільною і незалежною державою, брутальний московсько-большевицький окупант все робив щоб ім'я його було незнаним для народу. Як відомо, те саме той самий окупант робив з іншими українським діячами — Винниченком, Грушевським, Петлюрою, Хвильовим і т. д. Але не вдалося.

На фоні відкритого пам'ятника І. Пулюєві в Тернопільській Політехніці, нащадки Пулюя (зліва): Моніка Пулюй (Англія), Ліда Плеш (ЗСА), Петро Пулюй (Австрія), Християн Пулюй (Австрія), Олена Мовчан (ЗСА), Андрій Пулюй (Австрія) та Сабріка Пулюй (Австрія).

Сьогодні великий син України повертається на свою батьківщину. Для цього кабінет міністрів воскреслої України прийняв постанову про відзначення 150-річного ювілею І. Пулюя на державному рівні. Також затверджений ювілейний комітет, вивчається та перекладається українською мовою з метою видання його творчої спадщини, заплянувано видання монографії про життя та діяльність ученого, підготовано присвячену ювілеєві міжнародну наукову конференцію, яка вже відбулася в травні ц.р. у Львові та Тернополі і т.д.

Якщо йдеться про доповіді на наукових конференціях, які відбувалися 23-28-го травня у Львові та Тернополі в залях політехнічних інститутів, то їх там було дуже багато. Досить сказати, що тільки тези доповідей, які вийшли окремою книжкою, зайняли 300 сторінок.

27-го травня в Тернополі перед будинком Політехніки ім. І. Пулюя в присутності численної публіки прибулий з Києва міністер освіти Михайло Згуровський, після представлення прибулих ближчих і дальших родичів Пулюя, відкрив бронзовий пам'ятник нашому славному ювілятові в середині політехніки.

Ще того ж дня, в суботу, 27-го травня, подібна церемонія відбулася в Гримайлові — місті, де народився І. Пулюй. Ще перед вступом до міста нас зустріли хлібом та сіллю шкільні діти з учителями. Спочатку ми, гості, відвідали школу ім. І. Пулюя, де розташований гарний музей із бюстом І. Пулюя. А на другий день, 28-го травня, після відправлення Молебня при участі двох священиків греко-католицького та православного обряду, на головній вулиці в центрі міста було відслонено ще один пам'ятник І. Пулюєві — на цей раз побудований з сірого каменя. Шкільні діти гарно виступали перед гостями із співом та деклямаціями. Також було кілька промов наших відомих громадсько-політичних діячів. Нарешті, в передвечірніх годинах того самого дня ми відвідали на міському цвинтарі могили предків І. Пулюя.

Крім багатьох людей з ближчих і дальших околиць України, зокрема з Києва, на ювілейні вшанування до Львова, Тернополя та Гримайлова прибули також деякі нащадки Пулюя з інших країн. Скільки їх там було — не знаю. Але я мала приємність і нагоду побачитися там бодай з деякими з них, а саме: Петром Пулюєм (з Австрії), його внуком, який прибув із своїми дітьми — Андрієм та Сабріною; правнуком Християном Пулюєм (Австрія), Монікою (на жаль, прізвища вже не пригадую) — внучкою І. Пулюя, яка є професором історії університету в Англії.

Якщо вже зайшла мова про родичів нашого славного ювілята, то одним (або однією) з них є також авторка цих рядків. Моя бабуся по батькові (тобто, мати мого батька) була рідною сестрою І. Пулюя. Прибула я на ці незабутні родинні вшанування із дочкою Лідою, яка проживає також в Америці.

Олена Мовчан